

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 22, 2018

Nummer 22, 2018

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1900](#) 12-10-2018

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2018:9101](#) 16-10-2018

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2018:9098](#) 16-10-2018

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:2683](#) 02-10-2018

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2018:8673](#) 27-09-2018

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:2677](#) 25-09-2018

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:2702](#) 11-09-2018

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2018:2864](#) 06-07-2018

Rechtbank

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2018:3858](#) 19-09-2018

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2018:8510](#) 19-09-2018

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2018:9126](#) 31-07-2018

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2018:5938](#) 25-07-2018

RECHTSPRAAK

***Testament door anderen 'gedicteerd'. Onvoldoende wilscontrole.
Nietigheid door wilsontbreken.***

In geschil is de vraag of erflater bij het opmaken van zijn testament in 2009 wilsonbekwaam was. In een tussenarrest heeft het hof dit vooralsnog aangenomen (ECLI:NL:GHARL:2016:2872) en erfaters broers toegelaten tot tegenbewijs. Thans oordeelt het hof dat de broers niet zijn geslaagd in het tegenbewijs en verklaart het hof voor recht dat het testament niet berust op de wil van erflater (art. 3:33 BW, art. 3:34 BW).

Erflater heeft op zijn sterfbed zijn testament gewijzigd door zijn kinderen voor de helft te onterven en zijn broers voor dat deel te betrekken in zijn nalatenschap. De informatie voor deze wijziging is via verschillende schijven bij de notaris terechtgekomen en gaandeweg geïnterpreteerd en nader (juridisch) vormgegeven zonder enige voorlichting aan erflater over alle mogelijkheden en (fiscale) consequenties. Verificatie of dit werkelijk de bedoeling van erflater was, heeft niet voldoende plaatsgevonden, ook niet door de notaris bij het passeren. De notaris zag erflater pas bij het verlijden van het testament (6 pagina's). Door tijdsdruk duurde dit slechts acht minuten. Tijdsdruk noopt eerder juist tot een gedegen verificatie bij het passeren van het testament. Onduidelijk is of de notaris erflater open vragen heeft gesteld. Kort na het ondertekenen van het testament heeft een psychiater erflater een antipsychoticum voorgeschreven. De hoogste tuchtrechter heeft intussen overwogen dat de notaris onvoldoende onderzoek heeft gedaan naar de wil van erflater.

Volgens het hof heeft erflater de inhoud en gevolgen van het door anderen opgemaakte en gedicteerde testament niet kunnen doorgronden en overzien. Het testament bevat niet de wil van erflater, maar hooguit een interpretatie van de door anderen veronderstelde wil van erflater. Het testament is nietig.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-10-2018

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2018:9098

Zaaknummer: 200.115.218

Rechters: J.H. Lieber, R. Prakken-Nieuwenhuizen en M.H.H.A. Moes

Wetsartikelen: 3:33 BW en 3:34 BW

RECHTSPRAAK

Kritiek op besteding testamentair fonds leidt mogelijk tot ontslag stichtingsbestuur.

Erflater, overleden in 1943, heeft het Algemeen Nederlands Verbond (ANV) tot erfgenaam benoemd, onder de verplichting om de nalatenschap als afgezonderd fonds te beheren en jaarlijks ten minste zeven/achtste van de inkomsten aan bepaalde goede doelen te besteden. Het fonds, met bijbehorende bestedingsverplichting, is in 1993 overgenomen door een stichting. Volgens X – oud-bestuurder van het ANV en kritisch ANV-lid – betaalt de stichting het ANV een te riant onkostenvergoeding ten laste van het fonds, in strijd met erflaters testament.

X verzoekt om ontslag van het stichtingsbestuur en ontbinding van de stichting (art. 2:298 BW, art. 2:299 BW en art. 2:21 BW). Het hof (ECLI:NL:GHDHA:2017:1035) verklaarde X niet-ontvankelijk in zijn verzoek. X's nauwe betrokkenheid bij het ANV en zijn bemoeienis met wijziging van de statuten van de stichting maken hem nog geen belanghebbende bij de stichting in de zin van artikel 2:298 BW en artikel 2:21 BW, aldus het hof.

Volgens de Hoge Raad valt zonder nadere motivering niet in te zien waarom X geen belanghebbende is. De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof en verwijst het geding naar Hof Amsterdam.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-10-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1900

Zaaknummer: 17/03536

Rechters: E.J. Numann, G. Snijders, T.H. den Tanja-van Broek, C.E. du Perron en M.J. Kroeze

Wetsartikelen: 2:198 BW, 2:199 BW, 2:21 BW en 4:130 BW

RECHTSPRAAK

***Schenkingstraditie tot tweeduizend euro per jaar.
Meerderjarigenbewindvoerder krijgt machtiging voor jaarlijkse
schenkingen tot dat bedrag.***

De meerderjarigenbewindvoerder van vader verzoekt om machtiging voor het doen van schenkingen aan de twee kinderen van vader (art. 1:441 lid 2 onder a BW). Voor aanvang van het bewind schonk vader geregeld aan zijn kinderen, al naar gelang hun behoefte. Globaal ging het om een bedrag van vierduizend euro per jaar voor de kinderen tezamen. Tot dat bedrag neemt het hof een schenkingstraditie aan.

Het hof verleent machtiging tot het doen van schenkingen aan ieder van de kinderen van tweeduizend euro per jaar. Niet te verwachten valt dat deze schenkingen de financiële positie van vader in gevaar brengen.

Het feit dat vader door de verkoop van zijn woning en een verkregen erfenis over meer liquide middelen beschikt en het feit dat hogere schenkingen leiden tot een lagere eigen bijdrage van vader aan het CAK en minder vermogensrendementsheffing, leiden niet tot een ander oordeel.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 27-09-2018

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2018:8673

Zaaknummer: 200.241.111/01

Rechters: J.G. Idsardi, M.A.F. Holtvluwer-Veenstra en M. Weissink

Wetsartikelen: 1:441 BW

RECHTSPRAAK

***Schenking eigen woning op gemeenschappelijke rekening gestort.
Schenking aan beide partners?***

Man en vrouw wonen ongehuwd samen. Zij zijn ieder voor de helft eigenaar van een woning en in dat verband beiden hoofdelijk aansprakelijk voor een hypothecaire geldlening. In 2014 hebben de ouders van de vrouw 100.000 euro gestort op de gemeenschappelijke rekening van de man en de vrouw. De vrouw heeft het geld aangewend ter aflossing van de hypotheekschuld.

Bij scheiding stelt de man dat de schenking aan hen beiden is gedaan. De ouders konden aan hen beiden belastingvrij schenken (jubelschenking, art. 33a SW 1956), aldus de man. De vrouw toont echter aan dat haar ouders expliciet de vrouw als enige begunstigde hebben aangewezen. Dat het geld op de gemeenschappelijke rekening is gestort, maakt dit niet anders. Door de aflossing is ook een deel van de schuld van de man voldaan. Hiermee heeft de vrouw een vordering op de man verkregen van 50.000 euro, aldus het hof (anders dan de rechtbank, ECLI:NL:RBROT:2017:10181).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 25-09-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:2677

Zaaknummer: 200.227.476/01

Rechters: A.N. Labohm, O.I.M. Ydema en A.J. van Montfoort

Wetsartikelen: 33a SW 1956

RECHTSPRAAK

Kinderen-erfgenamen hebben recht op boedelbeschrijving, ook voordat zij beroep op legitieme doen.

Moeder is bij haar overlijden (2016) in gemeenschap van goederen gehuwd met vader. Zij heeft geen testament. De kinderen aanvaarden de nalatenschap beneficiair. Zij vorderen met succes veroordeling van vader tot het maken van een boedelbeschrijving, op verbeurte van een dwangsom.

Vader stelt ter verweer dat de kinderen geen beroep op hun legitieme portie hebben gedaan en daarom geen belang hebben bij informatie over eventuele giften. Volgens de rechtbank kwalificeren de kinderen, ongeacht in welke hoedanigheid zij ageren, als legitimarissen (art. 4:63 lid 1 BW). Als legitimarissen hebben zij recht op het verkrijgen van informatie om hun positie te bepalen (art. 4:78 BW). Hun beneficiaire aanvaarding staat daaraan niet in de weg. Ook na beneficiaire aanvaarding kunnen zij hun legitieme nog invoeren (art. 4:63 BW, art. 4:71 BW). Voorts wijst de rechtbank op andere bepalingen die in informatieverstrekking voorzien (zoals art. 4:16 lid 4 BW en art. 3:194 BW).

De kinderen hebben recht op alle bescheiden die nodig zijn voor de berekening van hun legitieme portie. De rechtbank veroordeelt vader tot afgifte van een boedelbeschrijving van de gemeenschap van goederen, voorzien van verificatoire bescheiden over de laatste vijf jaar voor moeders overlijden (art. 4:67 BW).

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 19-09-2018

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2018:8510

Zaaknummer: C/10/545737 / HA ZA 18-219

Rechters: W.J. van den Bergh

Wetsartikelen: 4:63 BW, 4:67 BW, 4:71 BW en 4:78 BW

RECHTSPRAAK

Rechtbank deelt grafrecht toe.

Vader en moeder zijn in 1983 gescheiden. Vader overlijdt in 2015. Dan blijkt dat het grafrecht op het graf van een overleden baby van de ouders bij hun echtscheiding onverdeeld is gebleven. Het grafrecht geeft de rechthebbende zeggenschap over wie in het graf wordt begraven (gehouden) en de rechthebbende kan vergunning vragen voor het plaatsen, verwijderen of herstellen van een grafmonument.

Volgens de rechtbank bezit het grafrecht alle kenmerken van een beperkt zakelijk recht. Ook heeft het vermogensrechtelijke aspecten, omdat er kosteloos nog een persoon en urnen kunnen worden bijgeplaatst. Dit impliceert dat het grafrecht onderdeel uitmaakt van de huwelijksgemeenschap.

De rechtbank deelt het grafrecht – dat onverdeeld is tussen moeder en twee kinderen – toe aan moeder, omdat het voor haar de meest bijzondere waarde heeft (art. 3:185 BW). Het kind op wiens naam het grafrecht inmiddels staat, wordt veroordeeld om mee te werken aan overschrijving van het grafrecht op naam van moeder.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 19-09-2018

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2018:3858

Zaaknummer: C/08/216023 / HA ZA 18-156

Rechters: S.J. Groeneveld-Koekkoek

Wetsartikelen: 3:182 BW en 3:185 BW

RECHTSPRAAK

Ouderlijke boedelverdeling. Intrek in particulier verzorgingshuis en geen gevolgen voor opeisbaarheid.

Vader heeft in zijn ouderlijke boedelverdelingstestament (art. 4:1167 oud BW) bepaald dat de onderbedelingsvorderingen van de kinderen op stiefmoeder opeisbaar zijn indien: 'mijn echtgenote haar intrek neemt in een verzorgingshuis, bejaardenoord of verpleeghuis; en voor zover de niet-opeisbaarheid een succesvol beroep op een bijdrage van de overheid in de kosten van verzorging of levensonderhoud in de weg staat.' De vraag is of de vorderingen op deze grond opeisbaar zijn geworden.

Stiefmoeder huurt sinds 2012 een appartement in een particulier verzorgingshuis. De kosten van de bijbehorende woonservice worden niet door de overheid vergoed op grond van de AWBZ, WMO of WLZ. Er is geen indicatiebesluit dat strekt tot opname van stiefmoeder in een verzorgings- of verpleeghuis. Wel worden haar kosten van persoonlijke verzorging en verpleging door de overheid vergoed (AWBZ, later WMO) en is stiefmoeder daarvoor een eigen bijdrage verschuldigd.

Volgens het hof zijn de vorderingen niet opeisbaar geworden. De overeenkomst met het particuliere verzorgingshuis vertoont weliswaar grote gelijkenis met de intrek in een 'normaal' verzorgings- of verpleeghuis, maar verschilt ook op een wezenlijk punt: voor intrek in een 'normaal' verzorgings- of verpleeghuis is een indicatiebesluit nodig, worden de kosten door de overheid vergoed en is – afhankelijk van inkomen en vermogen – een eigen bijdrage verschuldigd. Het hof legt de opeisbaarheidsgrond zo uit dat de vader het oog heeft gehad op zo'n 'normaal' verzorgings- of verpleeghuis. Partijen zijn het eens dat vader wilde voorkomen dat stiefmoeder eerst moest interen op haar vermogen, alvorens aanspraak te kunnen maken op een bijdrage van overheidswege. Die situatie is niet aan de orde. Dat stiefmoeder geen aanspraak heeft op een overheidsvergoeding, komt doordat zij niet in de daarvoor benodigde situatie verkeert en niet doordat de vorderingen van de kinderen niet-opeisbaar zijn.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-10-2018

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2018:9101

Zaaknummer: 200.165.949

Rechters: J.H. Lieber, M.H.H.A. Moes en J.U.M. van der Werff

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW en 4:46 BW

RECHTSPRAAK

Wat zijn kosten van executele?

Vader heeft een kind tot executeur benoemd. In geschil is welke kosten als kosten van executele ten laste van de nalatenschap komen.

De stelling dat alle kosten die de executeur heeft moeten maken ten laste van de nalatenschap komen, vindt geen steun in de wet of de wetsgeschiedenis. Het gaat om de met het oog op zijn taak in de betrokken nalatenschap in redelijkheid door de executeur gemaakte kosten. De aard en de omvang van de boedel zijn daarbij mede bepalend.

In dit geval is de omvang van de boedel beperkt en de afwikkeling weinig complex en heeft de rechtbank terecht rekening gehouden met de notariskosten en een deel van de accountantskosten, aldus het hof.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 02-10-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:2683

Zaaknummer: 200.227.670/01

Rechters: A.N. Labohm, A.H.N. Stollenwerck en A.E. Sutorius-van Hees

Wetsartikelen: 4:7 BW

RECHTSPRAAK

Beheerder nalatenschap kan geen rekening en verantwoording meer afleggen door herseninfarct. Geen onrechtmatig handelen.

Zoon X is in 2001 door de rechtbank veroordeeld tot het afleggen van rekening en verantwoording over zijn beheer van de nalatenschappen van zijn ouders. In 2002 is X getroffen door een herseninfarct en in 2004 is zijn vermogen onder bewind gesteld.

De rechtbank oordeelt in 2015 dat X slechts onrechtmatig heeft gehandeld door geen rekening en verantwoording af te leggen tot het moment van zijn herseninfarct. Het hof is het hiermee eens. De medische situatie van X stond sindsdien aan het afleggen van rekening en verantwoording in de weg.

De rechtbank veroordeelde de erfgenamen in 2001 om tot scheiding en deling van de nalatenschappen over te gaan. De onderbewindstelling van X in 2004 maakt deze verplichting van X niet anders; de verplichtingen voor de bewindvoerder in dit verband vloeien direct voort uit zijn taakstelling, aldus het hof. De bewindvoerder hoeft niet pro se veroordeeld te worden.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 11-09-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:2702

Zaaknummer: 200.181.709/01

Rechters: C.M. Warnaar, E.A. Mink en P.B. Kamminga

Wetsartikelen: 3:170 BW

RECHTSPRAAK

Notaris veroordeeld tot afgifte grosse van testament aan legataris.

Vader heeft zijn kinderen tot erfgenamen benoemd en aan zijn echtgenote een geldlegaat gemaakt van duizend euro per maand tot – in beginsel – haar overlijden. De kinderen weigeren het legaat uit te voeren. De echtgenote verzoekt de notaris, bewaarder van de akte, om een grosse van het testament. Deze stelt niet aan het verzoek te kunnen voldoen, onder verwijzing naar HR 8 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY4889. De grosse van een testament voldoet volgens de notaris niet aan een van de eisen voor het toekennen van executoriale kracht, aangezien het gaat om een toekomstige vordering die niet haar onmiddellijke grondslag vindt in een op het tijdstip van het verlijden van de akte reeds bestaande rechtsverhouding. De kortgedingrechter veroordeelt de notaris om de grosse af te geven.

Uit artikel 49 lid 1 onder a en artikel 50 lid 2 onder c WNA volgt dat de notaris een grosse van een testament aan een legataris kan afgeven. De notaris kan dit niet weigeren (art. 21 WNA). De legataris heeft namelijk belang bij de afgifte, omdat de grosse executoriale kracht toekomt.

Het genoemde arrest uit 2013 is niet van toepassing in dit geval. Een legaat geeft een vorderingsrecht dat per definitie pas geldend kan worden gemaakt na overlijden van de erflater. Het legaat is een bestaande vordering onder opschortende voorwaarde. In het testament is de vordering duidelijk omschreven en niet aan nadere voorwaarden verbonden. Daarmee is de vordering voldoende bepaalbaar. De legataris moet de mogelijkheid hebben om haar vordering ten uitvoer te leggen en heeft daarvoor een executoriale titel nodig. Ingevolge artikel 430 lid 1 Rv kan de grosse van een in Nederland verleden notariële akte in Nederland ten uitvoer worden gelegd. Die regeling geldt ook voor een testament. Het is de taak van de notaris om de legataris zo'n grosse te verstrekken (ministerieplicht).

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 25-07-2018

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2018:5938

Zaaknummer: C/02/346309 / KG ZA 18-381

Rechters: Hermans

Wetsartikelen: 21 WNA, 49 WNA, 50 WNA en 430 Rv

RECHTSPRAAK

Erflater op singuliere wijze gehuwd. Partner grijpt naast partnervrijstelling erfbelasting.

De partner van erflater doet tevergeefs beroep op de partnervrijstelling (art. 32 lid 1 onder 4 SW 1956).

De partner is 'op singuliere wijze' gehuwd met erflater. Er is op bijzondere wijze een huwelijk gesloten, hetgeen de partner onderbouwt met beeldregistratie. Echter, er is geen sprake van een rechtsgeldig huwelijk. De verklaring ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand ontbreekt (art. 1:67 BW, art. 1:79 BW, art. 5a lid 1 onder a AWR). De partner was evenmin ingeschreven op hetzelfde woonadres als erflater, waardoor ook niet is voldaan aan de partnerkwalificatie van ongehuwden (art. 1a SW 1956).

Het feit dat de partner enig erfgenaam is en feitelijk samenwoonde met erflater en zij een gezamenlijk graf hebben, doet aan het voorgaande niet af. De inschrijvingseis BRP valt binnen de ruime beoordelingsmarge van de wetgever, aldus eerder de rechtbank (ECLI:NL:RBZWB:2017:2752). Het hof bevestigt thans het oordeel van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 06-07-2018

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2018:2864

Zaaknummer: 17/00403

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, A.J. Kromhout en W.M.G. Visser

Wetsartikelen: 1:67 BW, 1:79 BW, 1a SW 1956, 32 SW 1956 en 5a AWR

RECHTSPRAAK

Ouder van minderjarige erfgenaam heeft machtiging om te verwerpen, maar vergeet verklaring van verwerping af te leggen.

De moeder van een minderjarige erfgenaam heeft machtiging verzocht en verkregen voor het namens de minderjarige verwerpen van de nalatenschap. Echter, de moeder heeft vervolgens verzuimd om de verklaring van verwerping af te leggen.

Strikte toepassing van artikel 4:193 lid 1 en 2 BW zou ertoe leiden dat de nalatenschap als door het kind beneficiair aanvaard geldt. Het is hoogst waarschijnlijk dat de vereffeningkosten de activa gaan overtreffen en om opheffing van de vereffening wordt verzocht (art. 4:209 BW). Mede gelet op de belangen van de crediteuren, maar in het bijzonder gelet op de bescherming die artikel 4:193 BW beoogt te bieden aan een minderjarige, acht de kantonrechter het onwenselijk als de minderjarige door onkunde van een meerderjarige de nalatenschap moet vereffenen. De kantonrechter geeft de moeder de aanwijzing om de verklaring van verwerping alsnog binnen een maand af te leggen en de kantonrechter een afschrift aan te leveren.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 31-07-2018

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2018:9126

Zaaknummer: 6967772 BR VERZ 18-169

Rechters: H.W.M.A. Staal

Wetsartikelen: 4:193 BW en 4:209 BW